

**“DİVAN ŞİİRİNDE MİTOLOJİK UNSURLAR” ADLI ESER
HAKKINDA**

Dr. Süleyman TULUCU**

ÖZET

Bu tanıma yazısında, Dursun Ali Tökel tarafından Doktora Tezi olarak hazırlanan “*Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar, Şahıslar Mitolojisi*” adlı kitap tanıtılacaktır.

Bu eserde, Divan şiirindeki mitolojik şahıslar, hemen hemen bütün kadim milletlerin mitolojik rivayetlerine başvurularak hazırlanmaya çalışılmıştır.

“Giriş” bölümünde; mitoloji, mitoloji ve sanat, mitoloji ve edebiyat konularının da uzun ve ayrıntılı bir analize tabi tutulduğu bu eser, alanında ilk olma özelliğini de taşımaktadır.

Türkiye'nin en zengin dillerinden biri olan Türk dili, uzun bir zaman dilimi içinde, farklı coğrafyalarda teşekkül etmiş, gelişmiş ve vermiş olduğu kıymetli edebî ürünlerle Dünya Edebiyatı arasında haklı yerini almıştır.

Osmanlıların ilk dönemlerinde teşekkül etmeye başlayan ve daha sonraları, Divan Edebiyatı adı ile anılan yüksek zümre edebiyatı okumuşların, yüksek tabakanın edebiyatıdır. Saray ve konak çevrelerinde, medreselerde, yüksek makam sahiplerinin ve okumuş orta sınıfın muhitlerinde meydana gelmiştir (Faruk Kadri Timurtaş, *Tarih İçinde Türk Edebiyatı*, Vilâyet Yay., İstanbul 1981, s. 7).

Esinlenmiş olduğu kaynaklar itibarıyla, Divan Edebiyatı en zengin edebiyatlardan biridir. Gelenek, gündelik hayat, din ve dinî bütün ilim dalları, masal, destan, efsane ve menkıbeler, astronomi, astroloji, tababet, tarih vb. daha nice saha,

*Dursun Ali Tökel, *Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar, Şahıslar Mitolojisi*, Akçağ Yayınları/309, Kaynak Eserler/85, Başer Matbaası, Ankara 2000, [XIV]+484 s. Yazımımızı basılmak üzere teslim ettiğimiz sıralarda, Tökel'in bu eseri hakkında şu kısa tanıma yazısı yayınlandı: Musa Yıldız, “Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar”, *EKEV Akademi Dergisi*, yıl 6, sy. 13 (Güz 2002), s. 339-340.

** Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslâm Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi.

Divan şiirinin başvurduğu kaynaklar arasındadır (Dursun Ali Tökel, *Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar, Şahıslar Mitolojisi*, Akçay Yay., Ankara 2000, "Önsöz", s. IX).

Ozellikle bu konuyu seçmesi ile ilgili olarak araştırmacı şu bilgileri verir: "Üniversitedeki öğrencilik yıllarımdan itibaren, Divan şiirinin kaynaklarına karşı derin bir ilgi ve merak duymaktaydım. Yıllar sonra akademik çalışma imkânı bir fırsat olarak karşımıza çıktığı zaman, bu edebiyatın mitolojik ve efsanevi kaynakları üzerine çalışmaya karar verdim." (Dursun Ali Tökel, *a.g.e.*, "Önsöz", s. X)

Doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışma, "Ön Söz" (s. IX-XIII) ve "Kısaltmalar" (s. XIV) kısmından sonra, "Tanım-Tarihçe ve Mitolojiyle İlgili Temel Kavramlar" başlığını taşıyan geniş bir "Giriş" (s. 1-106) bölümünü ihtiva etmektedir. Burada "Mitoloji ve Sanat", "Mitoloji ve Edebiyat", "Mitoloji ve Türk Edebiyatı", "Mitoloji ve Eski Türk Edebiyatı" başlıkları altında geniş malûmat verilmiştir. "Divan Şiirinde Mitolojik ve Efsanevi Şahıslar" ana başlığından sonra gelen "Birinci Bölüm"de (s. 109-272), "Acem Menşeli Şahıslar" (Barbed-Nikisa, Behnen, Behram, Behzad (Bihzad), Bijen, Cemşid, Dahhâk, Dârâ, Efrâsiyab, Ehrimen, Erdeşir, Fağfur, Feridun, Gâve, Giv, Huşeng, Hüsrev, İsfendiyar, İskender, Kahraman, Keyhüsrev, Keykâvus, Keykubad, Kiyûmers, Leclac, Mani, Minuçihr, Neriman, Nüşirevân, Rüstem, Sam, Siyavuş, Sührab, Tahmurs, Zâl) başlığı altında ayrıntılı bilgi verilmiştir. "İkinci Bölüm"de (s. 273-323), "Peygamberler" başlığı altında Âdem, Danyal, Süleyman, Yusuf peygamberler üzerinde durulmuştur. "Üçüncü Bölüm"de (s. 325-403), "Kutsal Kitaplarda Zimnen ve Alenen Zikredilen Ünlü Şahıslar" başlığı altında Âsaf, Ashâb-ı Kehf, Bel'am-ı Bâûr, Circis, Deccâl, Firavun, Hâbil-Kâbil, Hâmân, Harut-Marut, Hızır, Kârun, Nemrud, Şeddad, Ye'cüc-Me'cüc hakkında geniş bilgi verilmiştir. Müteakiben, "Dördüncü Bölüm"de (s. 405-414), "Mutasavvif Şahsiyetler" (İbrahim İbni Edhem, Şeyh San'an); "Beşinci Bölüm"de (s. 415-427), "Hukemâ ve Filozoflar" (Aristo, Eflâton, Lokman); "Altıncı Bölüm"de (s. 429-450), "Ünlü Aşk Kahramanları" (Ferhad, Mecnun, Vâmık) ve "Yedinci Bölüm"de (s. 451-462), "Diğer Şahıslar" (Âfet, Âfet-i Âb/Malik-i Derya (Su Kızı, Su Perisi), Hâtem-i Tâi, Kaydâfe, Sinimmar) konuları geniş bir şekilde işlenmiştir. "Sonuç"tan (s. 463-467) sonra "Bibliyografya" (s. 469-488) gelmektedir. Bu kısım; 1. Divanlar, 2. Genel Bibliyografya şeklinde tertip edilmiştir.

Sayın Tökel'in bu eseri, Divan şiirindeki mitolojik ve efsanevi unsurları, diğer bir ifade ile, şahıslar mitolojisini ele almaktadır. Bu alanda yapılmış ilk derli toplu çalışma olarak dikkatimizi çekmektedir, önemli bir boşluğu doldurmuştur. Ancak, yayınlanmış kimi eserlerde olduğu gibi bu eserde de, çeşitli açılardan muhtelif eksiklikler ve hatalar meydana gelmiştir. Yararlı olacağı mülahazası ile, bunlardan görebildiğimiz bazıları birkaç madde hâlinde vermek istiyoruz. Burada şu noktayı da belirtelim ki, konu, Divan şiirimizi ilgilendirdiği kadar, menşe olarak başta Fars ve Arap edebiyatları olmak üzere Yunan edebiyatını da önemli ölçüde ilgilendirmektedir. Çalışmanın bibliyografyası, bu açıdan oldukça eksik kalmıştır.

Son yıllarda, Fatma S. Kutlar'ın "Mesnevî Nazım Şekline Bir Bakış ve Türk Edebiyatında Mesnevî Araştırmalarıyla İlgili Bir Kaynakça Denemesi" (*Türkbilgi, Türkojoloji Araştırmaları*, Ankara, 2000/1, s. 102-157) başlığı altında yayımladığı makale, bu konuda önemli bir boşluğu doldurmuştur. Müellif bu yazısında Hüseyin ü Şirin, Ferhad ü Şirin, Leylâ ile Mecnûn, Yûsuf u Züleyhâ, Vâmuk u Azrâ vs. gibi mesnevî konuları ile ilgili birçok çalışmayı, "Tezler" (Doktora, Yüksek Lisans), "Kitaplar", "Makaleler" başlıkları altında vermiştir.

1- Bazı Yöntem Eksiklikleri:

a) Eserdeki en önemli aksaklık, dipnotlarda gösterilen eserlerin -hemen hemen her dipnotta- yayınevlerinin, baskı yer ve tarihlerinin kaydedilmesidir. Bunların, sondaki "Bibliyografya"da gösterildiği için, tekrar tekrar yazılmasına gerek yoktur.

b) Müellif, genellikle, dipnotlarda ve "Bibliyografya"da yazarların soyadlarını başa aldığı hâlde, bazen bunu ihmal etmiştir: William York Tindall (s. 2, dipn. 5), J. A. Cuddon (s. 2, dipn. 6, s. 477), Abdüllatif Zebîdî (s. 471), Agâh Sırrı Levend (s. 471), Cemil Meriç (s. 473), Edith Hamilton (s. 474), Harun Güngör (s. 476) vb. gibi.

c) Agâh Sırrı Levend (s. 471, 478) ve Edith Hamilton (s. 474, 476)'in eserleri, "Bibliyografya"da iki kere (mükerreren) yer almıştır.

ç) Ahmed Ateş'in makalesinin yer aldığı *Şarkiyat Mecmuası*'nın sayı numarası (s. 104, dipn. 343, s. 472) unutulmuştur, ki bu, "V" olacaktır.

d) *İslâm Ansiklopedisi* (=İA)'ndeki bazı maddelerin müellifleri zikredilmemiştir (Bk. meselâ, s. 192, dipn. 536, s. 366, dipn. 923 vb.).

e) Ünver, İsmail, *Ahmedî, İskender-nâme (İnceleme-Tıpkıbasım)*, TDK Yay., Ankara 1983 (s. 204, dipn. 568) "Bibliyografya"da yer almamıştır.

2- Bazı Bilgi, Baskı ve İmlâ Hataları:

Erdeşir (s. VI, 114, 165), Erdeşir; Minuçihr (s. VI, 239-240), Menuçihr; itibariyle (s. IX), itibarıyla; ...Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi (s. XIV), ...Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi; *Divân-ı Lügâti't-Türk* (s. XIV, 477), *Divânü Lügâti't-Türk*; Kütb. (s. XIV), Ktp.; *Türk Dünyası Araştırmaları Yıllığı* (s. XIV), *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*; Tindal (s. 2, dipn. 5), Tindall; Üniversity... (s. 3, dipn. 16), University...; ... *Encyclopedia*... (s. 5, dipn. 26, s. 483), ... *Encyclopedia*...; *The Encyclopedia*... (s.7, dipn. 35, s. 15, dipn. 71, s. 16, dipn. 74, s. 23, dipn. 103, s. 26, dipn. 110, s. 483), *The Encyclopedia*...; Hook (s. 16, dipn. 72, s. 19, dipn. 85, s. 23, dipn. 104, s. 25, dipn. 109, s. 476), Hooke; ... *Ancyclopedia*... (s. 20, dipn. 91, s. 21,

dipn. 96); ... *Encyclopedia*; Stith (s. 21), Smith; Campbell (s. 28), Campbell; Ankara 1988 (s. 93, dipn. 314), Ankara 1998; Sibeveyh Câbir (s. 102), Sibeveyh, Câbir; Şemseddün-i Şehrîzurî (s. 102), Şemsüddîn-i Şehrezûrî; El-Dinaverî (s. 102), ed-Dineverî; İbn El-Ferîd (s. 103), İbnü'l-Fârid; Helmut (s. 104), Hellmut; ...*Eloquence* (s.104), ...*Eloquence* ; ... *Mali'l-Hind... fi'-Akl...* (s. 105), ... *Mâ li'l-Hind... fi'l-Akl...*; Tanyeri (s. 125, dipn. 387, s. 126, dipn. 389, s. 130, dipn. 403, s. 482), Tanyeli; *Ahter-i Kebîr* (s.134, dipn. 417, s. 478), *Ahterî-i Kebîr*; bir takım (s. 151, dipn.⁽¹⁾, s. 420), birtakım; muhteriatındandır (s. 162), muhtereâtındandır; arapların (s. 169), Arapların; Firdevs (s. 169, dipn. 485), Firdevsî; ikiboynuzlu (s. 191), iki boynuzlu; hâris (s. 200), haris; Lai'î Çelebi (s. 238), Lâmi'î Çelebi; Ebû Şîrvân (s. 242), Enûşîrvân; ziravayetine (s. 295, dipn. 782), rivayetine; Katfîr (s. 307, dipn. 797), Kutfîr (Meselâ bk. et-Taberî, *Târîhu'l-Ümem ve'l-Mülâk*, nşr. M. Ebû'l-Fazl İbrâhîm, Dârü Süveydân, Beyrut 1387/1967, I, 335; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil fi't-Târîh*, nşr. C. J. Tornberg, Dârü Sâdır, Beyrut 1399/1979, I, 141); ... *Fî İhtiyârî'l-Ahak* (s. 364, dipn. 919, s. 477), ... *fi İhtiyârî'l-Ahak*; Massignon (s. 401, dipn. 983), Massignon; Sanan (s. 411, yuk. aş. str. 6), San'ân ; Mahmut Kanık (s. 417), Mahmut Kaya; inaçlar (s. 420), inançlar; ibn-i Sina'la (s. 427), İbn-i Sînâ ile; Kâys (s. 441), Kays; arap (s. 442, dipn. 1062), Arap; aAraplardan (s. 449), Araplardan; Numan (s. 460-461), Nu'mân; İmrülkays (s. 461), İmrütülkays; Sinimmara'a (s. 461, dipn. 1101), Sinimmâr'a; Şerhâbil (s. 461, dipn. 1103), Şürâhbîl; Sırı (s. 471), Sırî; Karahsan (s. 474), Karahan ; Abdulkadir (s. 477, yuk. aş. str. 2), Abdülkadir; T.D.K. Yay. (s. 477, yuk. aş. str. 5), TTK Yay. olacaktır. Kaya, Mahmut, "Aristo", *T.D.V.İ.A.*, c.3, M.E.B. Yay., İstanbul (s. 478): Buradaki "M.E.B. Yay." ifadesi çıkacaktır. Yine Sedat Veyis (s. 481), Sedat Veyis Örnek; printid (s. 483), printed; Vıdyarthı (s. 484), Vıdyarthı olacaktır.

3- Bazı Bibliyografya İlâveleri¹:

Muhakkaktır ki, telif edilen eserlerde bibliyografya "tahdidî" değildir. Gerekli bibliyografyanın -çok aşırıya kaçmadan- kaydedilmesinde ve gösterilmesinde okuyucu ve araştırmacılar açısından büyük yarar vardır. Faydalı olacağı mülâhazasıyla, konuyu az çok ilgilendiren şu kitap ve makaleleri "Bibliyografya"ya ilâve edebiliriz:

¹ Bu yazımıza, önemli gördüğümüz birkaç çalışma hariç, basılmamış tezler (Lisans, Yüksek Lisans, Doktora) alınmamıştır. Bunlar için bk. Kâzım Yetiş, "Türkiyat Enstitüsü Kütüphanesindeki Tezlerin Bibliyografyası I", *TDED*, XXIII (1977-1979), s. 265-327; II, *TDED*, XXVI (1986-1993), s. 317-350; Fatma S. Kutlar, "Mesnevî Nazım Şekline Bir Bakış ve Türk Edebiyatında Mesnevî Araştırmalarıyla İlgili Bir Kaynakça Denemesi", *Türkbilgi, Türkoloji Araştırmaları*, Ankara, 2000/1, s. 102-157.

Kitaplar²:

1- Ahmet Behcet, *Konuşan Hayvanlar, Kur'an'da Hayvan Hikâyeleri*, trc. Taceddin Uzun, Uysal Kitabevi, Konya 1995, tür. yer.

2- Ahmed Cevdet Paşa, *Kıyas-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ*, Bedir Yayınevi, İstanbul 1966, I, 17, 21-26, 27-33.

3- Akgündüz, Ahmed, vb., *Arşiv Belgeleri Işığında Tarsus Tarihi ve Eshâb-ı Kehf*, Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Yay., İstanbul 1993, s. 385-438.

4- Akıncı, Ahmet Cemil, *Halil el-Rahman, Hazret-i İbrahim*, 2. baskı, Toket Yay., İstanbul 1971, 407 s.

5- _____, *Lokman Hekim*, Lokman Sağlık Yay., İstanbul 1973, 211+3 s.

6- Akkuş, Metin, *Divan Şiirinde İnsan, I. Dinî Kişilikler*, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yay., Erzurum 2000, tür. yer.

7- Alptekin, Ali Berat, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, Akçağ Yay., Ankara 1997, tür. yer.

8- Altay, M. Hâdi, *Adım-Adım Çukurova*, Çukurova Turizm Derneği Yay., Adana 1965, s. 35, 103-104.

9- *Ansiklopedik İslâm Lûgatı*, I-II, Tercüman [Gazetesi Yay.], İstanbul 1982 (İlgili maddeler).

10- el-Antâkî, Dâvûd, *Tezyinü'l-Esvâk bi-Tafsili Eşvâkı'l-'Uşşâk*, nşr. Muhammed Altuncı, 'Âlemü'l-Kütüb, Beyrut 1413/1993, I, 150-190.

11- Artun, Erman, *Dinî-Tasavvufî Halk Edebiyatı*, Akçağ Yay., Ankara 2002, s. 72-73.

12- Aşık, Hüseyin, *Ashab-ı Kehf*, İstanbul 1981.

13- Ata, Aysu: *Rabgûzî, Kıyasü'l-Enbiyâ (Peygamber Kıssaları)*, I. Giriş-Metin-Tıpkıbasım, II. Dizin, TDK Yay., Ankara 1997, tür. yer.

² Görülemediği için bazı eserlerin yayınevleri (veya matbaaları) ve kaç sayfa oldukları gösterilememiştir.

14- Ateş, Süleyman, *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*, Yeni Ufuklar Neşriyat, İstanbul 1988 vd., I, 144-150, 161-164, 202-207; III, 375-393; IV, 381-427; V, 285-294, 317-333; VI, 366-374, 427-444; VII, 60-69 ve titr. yer.

15- Ayan, Gönül: *Lâmi'î, Vâmîk u Azrâ, İnceleme-Metin*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1998, VIII+519 s.

16- Âzâd, Ebu'l-Kelâm, *Zülkarneyn Kimdir?*, Urducadan çev. Selman Âbid en-Nedvî, Türkçesi: Muharrem Tan, İz Yayıncılık, İstanbul 2000, 102 s.

17- Bayatlı, Osman, *Bergama'da Resimli Şifalı Otlar, Lokman Hekim*, 8. baskı, Kültür Matbaası, İzmir 1968, 116 s.

18- Bayrakdar, Mehmet, *İslâm Felsefesine Giriş*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1988, s. 52-60, 75-77 ve titr. yer.

19- Behrâmzâde, *Ferhad ile Şîrin*, Matbaa-i Ahmed Kâmil, İstanbul 1341/1925, 48 s.

20- Bekiroğlu, Nazan, *Yûsuf ile Züleyha*, 5. baskı, TİMAŞ Yay., İstanbul 2001, 224 s.

21- [Bigiyef], Musa Cârullah, *Kur'an-ı Kerim Âyet-i Kerimelerinin Mu'ciz İfadelerine Göre Ye'cûc*, Berlin 1933, 36 s.

22- Bilmen, Ömer Nasuhi, *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meâl-i Âlisi ve Tefsiri*, I-VIII, Bilmen Basım ve Yayınevi, İstanbul, ts., titr. yer.

23- Bombacı, A., *The History of Leyla and Mejnun*, London 1970.

24- Boratav, Pertev Naili, *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, Adam Yay., İstanbul 1988, s. 66-68 ve titr. yer.

25- Bosch, M. E., *Hellenizm Tarihinin Anahatları, I. Kısım: Büyük İskender İmparatorluğu*, çev. Afif Erzen, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1942, VII+164 s.+10 planş+1 harita.

26- Bozgeyik, Burhan, *Meşhur Zâlimler*, 2. baskı, Erhan Yayın/Dağıtım, İstanbul 1998, s. 17-20, 37-47, 60-71, 91-107, 115-118.

27- el-Câhiz, *Hilâfet Ordusunun Menkıbeleri ve Türkler'in Fazileleri*, çev. Ramazan Şeşen, 2. baskı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1988, s. 34, dipn. 35, s. 48, 85.

- 28- Canan, İbrahim *Hadis Ansiklopedisi, Kütüb-i Sitte, Akçağ-Zaman* [Yay.], Almanya, ts., c. 2, s. 507-512.
- 29- Christensen, Arthur, *L'Iran Sous les Sassanides*, Copenhague 1936, tır. yer.
- 30- el-Cisr, Şeyh Hüseyin, *Ye'cüc ve Me'cüc*, Matbaa-i Jirayir Keteon, İstanbul 1327, 12 s.
- 31- Cömert, Bedrettin, *Mitoloji ve İkonografi*, Ayraç Yayınevi, Ankara 1999, s. 89-110.
- 32- *Cumhuriyetin 50. Yılında Diyarbakır 1973 İl Yılığ*, Ankara 1973, s. 297-299, 485.
- 33- *Cumhuriyetin 50. Yılında Kahramanmaraş 1973 İl Yılığ*, Kemal Matbaası, Adana [1973], s. 161-165.
- 34- Çağatay, Neş'et, *İslâmdan Önce Arap Tarihi ve Cahiliye Çağ*, 2. baskı, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1963, s. 13-14, 15, 137.
- 35- Çay, Abdulhalük M., *Hidirellez, "Kültür-Bahar Bayramı"*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1990, 38 s.
- 36- Çelebioğlu, Amil, *Türk Mesnevî Edebiyatı , 15. Y.y. a Kadar (Sultan II. Murad Devri, 824-855/1421-1451)*, Kitabevi [Yay.], İstanbul 1999, tır. yer.
- 37- Çelik, Ülkü: *Ali-şîr Nevâyî, Leylî vü Mecnûn*, TDK Yay., Ankara 1996, 383 s.
- 38- Dânişmend, İsmail Hâmi, *Türklük Meseleleri*, İstanbul Kitabevi Yay., İstanbul 1966, s. 71-93.
- 39- _____, *Türk Irkı Niçin Müslüman Olmuştur?(Türklük ve Müslümanlık)*, 3. baskı, Burak Yay., İstanbul 1994, s. 142-159.
- 40- De Boer, T. J., *İslâm'da Felsefe Tarihi*, notlar ekleyerek çev. Yaşar Kutluay, 3. baskı, Anka Yay., Ankara 2001, tır. yer.
- 41- Demir, İsmail, *Hâtim et-Tâ'î, Hayatı, Eseri ve Edebî Kişiliğ*, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum 2002, X+299+4 s. resim-planş.
- 42- Demirel, Mustafa: *Kemal Paşazâde, Yusuf u Züleyha*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1983, 248 s.

43- Derman, Gül, *Resimli Taş Baskısı Halk Hikâyeleri*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1988, s. 91-93, 114-116.

44- Dihhudâ, 'Alî Ekber, *Lugatnâme*, I-XXVIII, Tahran 1346 hş./1967 (İlgili maddeler).

45- Dikmen, Mehmet, *Peygamberler Tarihi*, Sevgi Yay., İstanbul 2002, tür. yer.

46- Dilçin, Dehri: *Şeyyad Hamza, Yusuf ve Zeliha*, TDK Yay., İstanbul 1945, 40+144+XXIV+103 s.tpkıbasım.

47- ed-Dîneverî, Ebû Hanife, *Kitâbü'l-Ahbâri't-Tivâl*, nşr. 'Abdülmün'im 'Âmir, Kahire 1960, tür.yer.

48- Dolu, Halide, *Menşeinden Beri Yûsuf Hikâyesi ve Türk Edebiyatındaki Versiyonları*, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 1953, XVII+313 s.

49- Droysen, *Büyük İskender*, I-IV, çev. Bekir Sıtkı Baykal, Millî Eğitim Basımevi, Ankara 1945-1949, I: XIII+208 s.+2 planş; II: VI+311 s.+1 planş; III: IV+272 s.; IV: XI+209 s.+2 harita.

50- Duda, H. W., *Ferhad und Schîrin*, Praha 1933.

51- *The Encyclopaedia of Islam*, I- , New Edition, E. J. Brill, Leiden 1960- (İlgili maddeler).

52- Ertuğrul, İsmail Fennî, *Hakikat Nurları*, Kâğıt ve Basım İşleri A. Ş., İstanbul 1949, s. 57, 125-130, 151-154.

53- Gardiner, *Hazret-i Yûsuf, Çoban, Köle, Hükümdar*, çev. Belkîs Sâmî, Amerikan Misyoner Heyeti Neşriyatı, İstanbul 1923, 84 s.

54- Gibb, E. J. Wilkinson, *Osmanlı Şiir Tarihi*, I-V, trc. Ali Çavuşoğlu, Akçağ Yay., Ankara 1999, tür. yer.

55- Günay, Muzaffer, *Hüsrev, Ferhat ve Şirin*, Papatya Yay., İstanbul 2001, 184 s.

56- _____, *Yusuf ve Züleyha*, Papatya Yay., İstanbul 2001, 192 s.

57- Hacıeminoğlu, M. Necmettin, *Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1968, XIV+477 s.

58- Halefullah, Muhammed Ahmed, *Kur'an'da Anlatım Sanatı (el-Fennu'l-Kasasî)*, çev. Şaban Karataş, Ankara Okulu Yay., Ankara 2002, tür. yer.

59- Hamza el-İsfahânî, *Târîhu Sinî Mülûki'l-'Arz ve'l-Enbiyâ'*, Menşûrâtü Dâri Mektebeti'l-Hayât, Beyrut, ts., s. 9-49.

60- Harun Yahya, *Kavimlerin Helaki*, Kültür Yayıncılık, İstanbul 2001, s. 38-44, 95-117, 128-134, 135-143.

61- Hayyampür, Abdürresul Tahbaszade, *Türk ve İran Edebiyatlarında Yûsuf ve Züleyhâ Mesnevisi*, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 1945, XXVI+153 s.

62- el-Herevî, Ebü'l-Hasan, *Kitâbü'l-İşârât ilâ Ma'rîfeti'z-Ziyârât*, nşr. Janine Sourdel-Thomine, Institut Français de Damas, Damas 1953, s. 11, 18, 54, 60.

63- *Hikâye-i Züleyhâ ile Yûsuf Aleyhisselâm*, İstanbul 1287, 47 s.

64- Huart, Cl., *Arab ve İslâm Edebiyatı*, çev. Cemal Sezgin, Tisa Matbaacılık Sanayii, Ankara [1971], s. 382-383.

65- İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil fi't-Târîh*, nşr. C. J. Tornberg, Dâru Sâdır, Beyrut 1399/1979, I, 27-451.

66- İlaydın, Hikmet, *Makaleler*, yayına haz. Nihal İlaydın, Aydın Kitabevi, Ankara 1999, s. 43-56.

67- İnal, Güner, *Türk Minyatür Sanatı (Başlangıcından Osmanlılara Kadar)*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1995, tür. yer.

68- İnalçık, Şevkiye, *Çays b. al-Mulavvağ (al-Macnûn) ve Dîvânı*, Ankara Üniversitesi DTCF Yay., Ankara 1967, "Giriş", s. 1-37.

69- İnce, Adnan: *Cem Sultan, Cemşid ü Hurşid*, TDK Yay., Ankara 2000, XLVIII+423 s.

70- *İslâm Ansiklopedisi*, I-XIII, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1940-1988 (Diğer ilgili maddeler).

71- Kahraman, Mehmet, *Leyla ve Mecnun Romanı, 'Dâstân-ı Leyli vü Mecnûn'*, Araştırma-İnceleme, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2000, XIV+330 s.

72- Kara, Necati, *Kur'ân'a Göre Hz. Mûsa, Firavun ve Yahudiler*, 2. baskı, Seha Neşriyat, İstanbul 1991, 536 s.

73- Kazancı, Ahmet Lütfi, *Peygamberler Tarihi*, I-II, Zaman [Yay.], Almanya 1997, tür. yer.

74- _____, *Hz. Süleyman'dan Hz. Muhammed'e (s.a.v.) Peygamberler Halkası*, Zaman [Yay.], Almanya 1997, s. 131-162.

75- el-Kazvîni, *Âsârü'l-Bilâd ve Ahbârü'l-'Ibâd*, Dâriü Sâdir, Beyrut, ts., s. 186-187, 498-501.

76- Keklik, Nihat, *Türk-İslâm Felsefesi Açısından Felsefenin İlkeleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1987, s. 8-9, 12, 44, 81-82, 163, 171-173 ve tür. yer.

77- Kocatürk, Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Edebiyat Yayınevi, Ankara 1970, tür. yer.

78- Kotan, Necati, *Büyük İskender*, Kemal Matbaası Anonim Şti., Adana 1971, 102 s.

79- Kum, N. Naci, *Eshâb-ı Kehf'in Tarihçesi*, Tarsus 1951.

80- Kurnaz, Cemâl, *Hayâlî Bey Divânı'nın Tahlili*, Millî Eğitim Bakanlığı Yay., İstanbul 1996, tür. yer.

81- Kuzgun, Şaban, *İslâm Kaynaklarına Göre Hz. İbrahim ve Hanıflık*, Üçbilek Matbaası, Ankara 1985, tür. yer.

82- Lâç, Abdurrahman Şeref, *Hz. İbrahim ve Nemrud*, II. Bölüm, Fazilet Neşriyat ve Ticaret Anonim Şti., İstanbul 1979, 264 s.

83- Lamb, Harold, *Dünyanın Sonuna Yolculuk, Büyük İskender-tarihî roman*, çev. Suat Kaya, Yurt Kitap-Yayın, Ankara 2002, 379 s.+1 harita.

84- Levend, Ağâh Sırrı, *Ali Şir Nevaî*, TDK Yay., Ankara 1965, I, 92-125, 151-178.

85- [Mahmûd b. 'Alî], *Nehcü'l-Ferâdis*, II. Metin, çevriyazı: János Eckmann, yay. Semih Tezcan-Hamza Zülfikar, TDK Yay., [Ankara 1984], tür. yer.

86- Mahmut Hakkı, *Hz. Yusuf Aleyhisselâm*, 3. baskı, FâtiH Gençlik Vakfı Yay., İstanbul 1977, 136 s.

87- Malik Bin-Nebi, *Kur'ân-ı Kerim Mucizesi*, trc. Ergun Göze, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 1991, s. 148-199.

88- Mansel, Arif Müfid, *Ege ve Yunan Tarihi*, 5. baskı, TTK Yay., Ankara 1988, s. 433-458.

89- Massignon, L., *Opera Minora*, Paris 1963, III, 104-180.

90- Mehmed Vehbi, *Hulâsatü'l-Beyân fi Tefsîri'l-Kur'ân*, I-XV, 4. baskı, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1966-1969, tür. yer.

91- Mehmed Veled, *Leylâ ile Mecnûn*, Asır Kütüphanesi, İstanbul 1311/1895, 108 s.

92- Menekşeoğlu, M. Şahin, *Eshab-ı Kehf*, Tarsus 1963.

93- _____, *Kur'ân-ı Kerim ve Tefsirlere Göre Ashab-ı Kehf*, Gürpınar Matbaası, Adana 1971, 32 s.; bastırın: Tarsus Eshab-ı Kehf Dedeler Köy[ü] Muhtarlığı, Ozan Matbaacılık, Adana 1982, 32 s.

94- Meriç, Münevver Okur: *Cem Sultan, Cemşid ü Hurşid, İnceleme-Metin*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1997, XI+690+10 s. tıpkıbasım.

95- el-Mes'ûdî, *Mürücü'z-Zeheb ve Me'âdinü'l-Cevher*, I, nşr. M. Muhyiddîn 'Abdülhamîd, Mısır 1384/1964, tür. yer.

96- el-Meydânî, *Mecma'u'l-Emsâl*, nşr. M. Ebû'l-Fazl İbrâhîm, Mısır 1398/1978, I, 283.

97- Mollov, Rıza, *Leylâ ile Mecnun*, Sofya 1956.

98- Muhammed b. Habîb, *Kitâbü'l-Muhabber*, nşr. Ilse Lichtenstädter, Haydarâbâd ed-Dekken 1361/1942, s. 356.

99- Muhammed Hayr Ramazân Yûsuf, *Zü'l-Karneyn, el-Kâ'idü'l-FâtiH ve'l-Hâkimü's-Sâlih*, 3. baskı, Dârü'l-Kalem-ed-Dârü'ş-Şâmiyye, Dimâşk-Beyrut 1420/1999, 412 s.

100- Na'tî Mustafa, *Edhem ü Hümâ (İnceleme-Metin)*, 2. baskı, haz. Ahmet Yılmaz, T.C. Selçuk Üniversitesi Yay., Konya 2001, XCI+152 s.

101- en-Neysâbü'rî, Ebü'l-Kâsım el-Hasan b. Muhammed, '*Ukalâ'ü'l-Mecânîn*, nşr. Ebü Hâcer Muhammed b. es-Sa'îd b. Besyûnî Zağlûl, Beyrut 1416/1995, s. 47-52.

102- Nicholson, R. A., *A Literary History of the Arabs*, The Cambridge University Press, Cambridge 1969, s. 40-41, 85-87.

103- Okçu, Naci, *Şeyh Galib, I*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1993, s. 37-45, 62-64.

104- Okumuş, Fatih, *Süleyman ile Belkıs*, TİMAŞ Yay., İstanbul 2002, 119 s.

105- Olguner, Fahrettin, *Batı ve İslâm Kaynakları Işığında Platon*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1989, XV+376 s.

106- Onur, M. Naci: *Ak-Şemseddin-zâde Hamdullah Hamdî: Yûsuf ve Züleyhâ (İnceleme ve Seçmeler)*, Ertem Matbaacılık, Ankara 1986, 187 s.

107- _____: *Hamdî, Yusuf u Züleyhâ*, Akçağ Yay., Ankara 1991, 437+106 s. tıpkıbasım.

108- Önder, Mehmet, *Efsâneleri-Destânları-Hikâyeleriyle Şehirden Şehire Anadolu*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., Ankara 1995, s. 288.

109- Örs, Hayrullah, *Musa ve Yahudilik*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1966, tür. yer.

110- Özkan, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2000, s. 75, 168-172, 197, 242-246.

111- Pala, İskender, *Leylâ ile Mecnun*, 4. baskı, TİMAŞ Yay., İstanbul 2002, 104 s.

112- Rahim, Hacı (Âşık Molla), *Manzum Hazret-i Yusuf'un Kıssası*, 3. Kısım, M. Sıralar Matbaası, İstanbul 1955, 80 s.

113- Ramazanoğlu, Mahmut Sami, *Hz. Yusuf*, 4. basım, Emel Matbaacılık Ltd. Şti., İstanbul 1980, 184 s.

114- _____, *Hz. İbrahim*, Emel Matbaacılık Ltd. Şti., İstanbul 1980, 205 s.

115- er-Râzî, Fahrüddîn, *Tefsîr-i Kebîr (Mefâtihu'l-Gayb)*, I-XXIII, trc. Suat Yıldırım vb., Akçağ Yay., Ankara 1988-1995, tür. yer.

116- Rızâzâde-i Şafak, *Târih-i Edebiyyât-ı İrân*, Tahran 1321 hş., tür. yer.

117- Roux, Jean-Paul, *Orta Asya, Tarih ve Uygarlıklar*, çev. Lale Arslan, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 1999, s. 43-44, 72-80, 173, 201-205.

118- Rypka, J., *Iranische Litteraturgeschichte*, Leipzig 1959, tür. yer.

119- Sayı, Ali, *Firavun, Hâmân ve Kârûn Karşısında Hz. Musa*, İz Yayıncılık, İstanbul 1992, XII+321 s.

120- Schimmel, Annemarie, *Dinler Tarihine Giriş*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1955, tür. yer.

121- es-Se'âlibî, Ebû Mansûr, *el-İ'câz ve'l-İcâz*, Mektebetü Dâri'l-Beyân (Bağdâd)-Dâri Sa'b (Beyrût), Beyrut, ts., s. 38-58.

122- _____, *Simârü'l-Kulûb fi'l-Muzâf ve'l-Mensûb*, I-II, nşr. İbrâhîm Sâlih, Dimaşk 1414/1994, tür. yer.

123- _____, *Gurerü Mülûki'l-'Acem*, Farsça trc. Hidâyet Mahmûd, Tahran 1369 h., tür. yer.

124- es-Serrâc, Ca'fer b. Ahmed, *Mesâri'u'l-'Uşşâk*, Dâri Sâdir, Beyrut, ts., II, 32-33, 46-48, 66-67, 75-76, 89-90, 99-100, 285-287.

125- Settârî, Celâl, *Züleyha'nın Aşk Derdi*, Hz. Yusuf Kıssası, çev. Mehmet Kanar, İnsan Yay., İstanbul 1998, 220 s.

126- Sırrı Paşa, *Ahsenü'l-Kasas*, I-III, Şirket-i Mürettebiye Matbaası, İstanbul 1309, I: 204 s.; II: 372 s.; III: 470+2 s.

127- Sözeri, Tankut, *Kültürlerde Şahmeran*, İm Yayın Tasarım, İstanbul 2000, s. 163-173, 182-186, 217-219.

128- Süzer, Fatma Şengil, *Ferhat ile Şirin*, 2. baskı, TİMAŞ Yay., İstanbul 2001, 95 s.

129- Şemseddin Nuri, *En Güzel Kısas ve Gerçekleşen Rüya*, 1990.

130- Şengül, İdris, *Kur'ân Kıssaları Üzerine*, Işık Yay., İzmir 1994, tür. yer.

131- Şentürk, Ahmet Atillâ, *XVI. Asra Kadar Anadolu Sahası Mesnevilerinde Edebi Tasvirler*, Kitabevi [Yay.], İstanbul 2002, tür. yer.

132- Şeşen, Ramazan, *İslâm Coğrafyacılara Göre Türkler ve Türk Ülkeleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1985, tür. yer.

133- Şimşek, Sait, *Kur'an Kıssalarına Giriş*, Yöneliş Yay., İstanbul 1993, tür. yer.

134- Tabbâra, Afif Abdülfettah, *Kur'an'da Peygamberler ve Peygamberimiz-Hayatlarından Hisseler, Dersler ve İbretler*, trc. Ali Rıza Temel-Yahya Alkın, Gonca Yay., İstanbul 1985, tür. yer.

135- Taneri, Aydın, *Türk Kavramının Gelişmesi*, "Ne Mutlu Türküm Diyene", Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yay., Ankara 1983, s. 122-124.

136- Tarlan, Ali Nihad, *İslâm Edebiyatında Leylâ ve Mecnûn Mesnevîsi*, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 1922, 162 s.

137- Tevfik el-Hakim, *Ashab-ı Kehf (Mağara Arkadaşları)*, Piyas, Arapçadan çev. Talât Koçyigit, Kayıhan Yayınevi, İstanbul 1980, XV+128 s.

138- Timurtaş, Faruk Kadri, *Makaleler (Dil ve Edebiyat İncelemeleri)*, haz. Mustafa Özkan, TDK Yay., Ankara 1997, s. 441-523.

139- Togan, A. Zeki Velidi, *Umumî Türk Tarihine Giriş*, 2. baskı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1970, tür. yer.

140- Tören, Hatice: *Ali Şîr Nevâyî, Sedd-i İskenderî (İnceleme-Metin)*, TDK Yay., Ankara 2001, XIII+533 s.

141- Türe, İskender, *Kur'an'da Uzaya Seyahati Anlatılan İnsan: Zülkarneyn*, 8. baskı, Karizma Yay., İstanbul 2000, 284 s.

142- *Türk Ansiklopedisi*, I-XXXIII, Millî Eğitim Basımevi, Ankara 1943-1986 (İlgili maddeler).

143- *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, I-VIII, Dergâh Yay., İstanbul 1977-1998 (İlgili maddeler).

144- Ünver, A. Süheyl, *Lokman Hekim*, Lokman Sağlık Yay., İstanbul 1968, 1972, 34 s.

145- Yâhakkî, Muhammed Ca'fer, *Ferheng-i Esâfir*, İntişârât-i Surûş, Tahran 1375 hş., tür. yer.

146- el-Ya'kûbî, *Târih*, Dârü Sâdır, Beyrut 1379/1960, I, 5 v.dd., 57 v. dd., 158-177.

147- Yâkût el-Hamevî, *Mu'cemü'l-Büldân*, Dârü Sâdır, Beyrut 1397/1977, I, 73, 231; II, 401-403.

148- Yardımcı, İlhan, *Sağlık Folklorumuzda Lokman Hekim*, Lokman Sağlık Yay., İstanbul 1969, 71 s.

149- _____, *Hazreti Lokman ve Sağlık Öğütleri*, ilâveli 2. baskı, Nizam Yayınevi, İstanbul, ts., 125 s.

150- Yıldırım, Celâl, *İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri*, I-XV, Anadolu Yay., İstanbul 1991, tür. yer.

151- Yıldız, Sinan, *Ashab-ı Kehf (Mağara Arkadaşları)*, Sinan Yayınevi, İstanbul 1971, 213 s.; 2. baskı, Sinan Yayınevi, İstanbul 1979, 327 s.+9 planş.

152- Yılmaz, Şeref, *Leyla ve Mecnun*, Papatya Yay., İstanbul 2001, 173 s.

153- [Yöntem], Ali Canip, *Leylâ ve Mecnun*, Devlet Matbaası, İstanbul 1927, 29 s.

154- Yücegönül, Yusuf Ziya, *Eshab-ı Kehif*, İzmir 1966.

155- Zabyân, Muhammed Teysîr, *Mevk'u Ashâbi'l-Kehf ve Zuhûrû'l-Mu'cizeti'l-Kur'âniyyeti'l-Kübrâ*, Dârü'l-İ'tisâm, Kahire 1398/1978, 232 s.

156- Zâhide, 'Atiyye 'Abdülmü'tî, *Ashâbü'l-Kehf ve'r-Rakîm*, Kudüs 1977.

Makaleler:

1- Açıkgöz, Namık, "Leylâ ile Mecnûn Mesnevisi'nin Yapısı", *Millî Kültür*, sy. 59 (Aralık 1987), s. 39-43.

2- _____, "Leylâ vü Mecnun Minyatürleri", *Fuzûlî Kitabı, 500. Yılında Fuzûlî Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 1996, s. 249-272.

3- Akpınar, Saydam, "İlm-i Lokman ve Çağlar Boyunca Tıbbî Etkisi", *Haksess*, sy. 270 (Haziran 1987), s. 18-19.

- 4- Aksoy, Hasan, "Cemşîd ü Hurşîd", *DİA*, VII, 342-343.
- 5- Albayrak, Nurettin, "Enûşîrvân (Edebiyat)", *DİA*, XI, 255-256.
- 6- _____, "İbrâhim b. Edhem (Edebiyat)", *DİA*, XXI, 295-296.
- 7- _____, "İsfendiyâr", *DİA*, XXII, 511-512.
- 8- Aliyev, Sabir, "Leylî ve Mecnun'da Tanrı ve İnsan Sevgisi", *Fuzûlî Kitabı*, 500. Yılında Fuzûlî Sempozyumu Bildirileri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 1996, s. 245-147.
- 9- Alpay, Gönül, "Hamdullah Hamdi'nin Leylâ ve Mecnun Hikâyesi", *Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, Erzurum, I/1 (Ekim 1970), s. 25-32.
- 10- _____, "Ali Şir Nevaî'nin *Ferhad ü Şirin* Mesnevîsi Üzerindeki Etkiler", *TDAY-B 1970*, TDK Yay., Ankara 1971, s. 155-167.
- 11- Araslı, Hamit, "Leyli ve Mecnun Hakkında", *TDAY-B 1958*, TDK Yay., Ankara 1958, s. 17-39.
- 12- [Atabeyli], Naci Kum, "Eshab-ı Kehf'in Tarihçesi", *Görüşler*, c. 5, sy. 46 (Birinciteşrin [Ekim], 1942), s. 13-16, 24-25.
- 13- Ayan, Gönül, "Lâmi'î Çelebi'nin Vâmık u Azra'sı", *Türk Dünyası Araştırmaları*, sy. 36 (Haziran 1985), s. 209-211.
- 14- _____, "Vâmık u Azrâ'lara Genel Bir Bakış", *Journal of Turkish Studies, Fahir İz Armağanı I*, 14 (1990), s. 21-32.
- 15- _____, "Vâmık ile Azrâ", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1991), s. 7-15.
- 16- Ayan, Hüseyin, "Hamdullâh Hamdi'nin Yûsuf u Züleyhâ Mesnevisindeki Gazeller", *Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, Erzurum, 5 (Ekim 1972), s. 31-49.
- 17- _____, "Hâmidî-zâde Celilî'nin Leylâ vü Mecnûn'u", *Türk Dünyası Araştırmaları*, sy. 27 (Aralık 1983), s. 67-93.
- 18- Aydemir, Abdullah, "Hazret-i Yusuf", *Diyanet Dergisi*, c. 14, sy. 2 (Mart-Nisan 1975), s. 76-97.

19- _____, “Âdem”, *İslâmî Bilgiler Ansiklopedisi*, Dergâh Yay., İstanbul 1981, I, 66-70.

20- _____, “Hz. Süleyman (a.s.)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I (1983), s. 173-226.

21- _____, “Hz. Mûsâ (Çocukluk ve Gençlik Çağı)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, III (1986), s. 65-88; IV (1987), s. 1-32.

22- Azamat, Nihat, “Yeni Bir Ahmedî ve İki Eseri: Yûsuf u Zeliha, Esrarnâme Tercümesi”, *Osmanlı Araştırmaları*, VII-VIII (1988), s. 347-364.

23- Balcı, Ayşe Altıntaş, “Züleyha'nın Aşk Derdi”, *Millî Folklor*, sy. 55 (Sonbahar 2002), s. 107-109 [Celâl Settârî'nin kitabının (bk. burada, “Kitaplar”, nr. 125) tanıtması.]

24- Banarlı, Nihad Sâmî, “Ahmedî ve Dâsitan-ı Tevârih-i Mülûk-i Âl-i Osman”, *Türkiyat Mecmuası*, VI (1936-39), s.136-159.

25- Baş, Yaşar, “Afşin’de Eshab-ı Kehf Vakıfları”, *Türkler 7*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 286-300.

26- Bertels, E. E., “Ali Şir Nevalî'nin Ferhad ü Şirin’i”, çev. Rasime Uygun, *TDAY-B 1957*, TDK Yay., Ankara 1957, s. 115-130.

27- Beysanoğlu, Şevket, “Eshab-ı Kehf’in Yeri”, *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, IV. Cilt: Gelenek-Görenek ve İnançlar*, Kültür Bakanlığı MFAD Yay., Ankara 1976, s. 41-48.

28- Bolay, Süleyman Hayri, “Âdem”, *DİA*, I, 358-363.

29- Brockelmann, Carl, “ ‘Ali’s Qişşa-i Jûsuf”, *ABAW 1916*, No. 5, Berlin 1917.

30- “Büyük İskender”, *Hayat Tarih Mecmuası*, sy. 10 (Kasım 1968), s. 81-87.

31- Caferoğlu, A., “İran’la Turan’ın Paylaşılmayan Şirin’i”, *Şarkiyat Mecmuası*, VII (1972), s. 59-68.

32- Cem, İ. Semahaddin, “İbrahim Peygamber ve Nemrud”, *İslâm*, VII/5 (77), Şubat 1964, s. 155; VII/6 (78), Mart 1964, s. 184-185; VII/7 (79), Nisan 1964, s. 216.

33- Cerrahođlu, İsmail, "Ye'cüc-Me'cüc ve Türkler", *Ankara Üniversitesi İlähiyat Fakültesi Dergisi*, XX (1975), s. 97-125.

34- Compton, A., "Büyük İskender", çev. Aydın Dokur, *Hayat Tarih Mecmuası*, sy. 3 (Nisan 1973), s. 44-53.

35- Çakmakçı, Cevdet, "Lukmân fi'l-Edebi'l-'Arabî", *Ankara Üniversitesi İlähiyat Fakültesi Dergisi*, XXIII (1978), s. 367-391.

36- _____, " 'Lukman' Bibliyografyası", *İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi*, IV (1980), s. 295-302.

37- Çavış, Abdülaziz, "Hârût ve Mârût", *Sebilürreşâd*, XXIII/592 (1340), s. 307-309.

38- Çiğ, Muazzez İlmiye, "Kur'an'daki Hârût-Mârût Meleklerinin Sümer'deki Kökleri", *Bilim ve Ütopya*, sy. 28 (1996), s. 34-35.

39- Çoruh, Selahattin, "Tarsus'ta Yedi Uyurlar Mağarası", *Turizm, İçel Özel Sayısı*, yıl 17, s. 38.

40- Demirci, Kürşat, "Dahhâk", *DİA*, VIII, 408-409.

41- _____, "Deccâl", *DİA*, IX, 67-69.

42- Demirel, Hamide, "The Love Story of Laylâ va Majnûn", *Doğu Dilleri*, II/2 (1975), s. 191-202.

43- Deniz, Sabahat, "Cemşid ü Hurşid Mesnevîsi'ndeki Temsilî Hususiyetler", *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7 (1991-1992), s. 187-202.

44- Dolu, Hâlide Cemil, " 'Yûsuf Hikâyesi' Hakkında Birkaç Söz ve Bazı Türkçe Nushalar", *TDED*, IV/4 (1952), s. 419-445.

45- _____, "Yûsuf Hikâyesinde Aşk Temi", *Türk Düşüncesi*, I/2 (Ocak 1954), s. 105-109.

46- _____, "Sultan Hüseyn Baykara Adına Yazılmış Çağatayca Manzum Bir Yusuf Hikâyesi", *TDED*, V (1954), s. 51-58.

47- Duman, Bilal, "Ashab-ı Kehf Olayının Düşündürdükleri (Mağara Arkadaşları)", *İçel Kültürü*, yıl 1, sy. 1 (Ocak 1987), s. 13.

48- Duman, Cengiz, "Süleyman Peygamber'i Anlamak", *Hak Söz*, III/28 (1993), s. 37-40; III/29 (1993), s. 30-34.

49- Ercilasun, Ahmet B., "Şu Destanı Hakkında", *Türk Kültürü Araştırmaları*, Prof. Dr. Şerif Baştav'a Armağan, XXV/2 (1987), s. 25-32.

50- Erdem, Sargon, "Zülkarneyn", *Zafer*, sy. 113 (Mayıs 1986), s. 3-9.

51- _____, "Kazıklar Sahibi Firavun", *Zafer*, sy. 114 (Haziran 1986), s. 3-9.

52- _____, "M.Ö. II. Binyıla Ait Çiviyazılı Belgelerin Işığında Gutium/Ye'cüc-Me'cüc/Moğollar, Turukkum/Türkler", *X. Türk Tarih Kongresi, Ankara, 22-26 Eylül 1986, Kongreye Sunulan Bildiriler*, TTK Yay., Ankara 1991, III, 885-901.

53- Erdoğan, Ali, "Ashabül Khef Efsanesi", *Türk Folklor Araştırmaları*, sy. 183 (Ekim 1964), s. 3545-3546.

54- Erkal, Abdulkadir, "Lami'i'nin Ferhad u Şirin Mesnevisi", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sy. 8 (1997), s. 51-66.

55- Erkal, Mustafa, "Hüsrev ve Şirin", *DİA*, XIX, 53-55.

56- Ersöz, İsmet, "Ashâb-ı Khef", *DİA*, III, 465-467.

57- Ertaylan, İsmail Hikmet, "Türk Dilinde Yazılan İlk Yusuf u Züleyha", *TDED*, III/1-2 (1948), s. 211-230.

58- Erzen, Afif, "Büyük İskenderle III. Darius Arasındaki İssos Muharebesinin Mevkii Hakkında", *IV. Türk Tarih Kongresi, Ankara, 10-14 Kasım 1948, Kongreye Sunulan Tebliğler*, TTK Yay., Ankara 1952, s. 59-66.

59- Galanti, Avram, "İskender-i Zülkarneyn", *Dârülfînân Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VI/3 (1928), s. 446-448.

60- Gökcan, Fahri, "Kur'an-ı Kerim'e Göre Ashab-ı Khef Kıssası", *Prof. M. Tayyib Okıç Armağanı*, Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi [Yay.], Ankara 1978, s. 131-146.

61- Gül, Ahmet, "Lokman Hekim ve Öğütleri", *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, II (1985), s. 387-406.

62- Güngör, Mevlüt, "Kur'an-ı Kerim'de Hz. Lokman", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXV (1996), s. 167-178.

63- Gürbüz, Ali, "Hârût ve Mârût", *Zafer*, sy. 173 (Mayıs 1991), s. 12-14.

64- _____, "Hz. Yûsuf Mısır'da", *Zafer*, sy. 187 (Temmuz 1992), s. 9-11.

65- Hacıeminoğlu, Necmettin, "Hüsrev ü Şîrîn", *DİA*, XIX, 56.

66- Harman, Ömer Faruk, "Âsaf b. Berahyâ", *DİA*, III, 455.

67- _____, "Bel'am b. Bâûrâ", *DİA*, V, 390-391.

68- _____, "Dânyâl", *DİA*, VIII, 480-481.

69- _____, "Hâbil ve Kâbil", *DİA*, XIV, 376-378.

70- _____, "Kârûn", *DİA*, XXIV, 519-520.

71- Haydar, Çoban Hıdır, "Bilinmeyen Bir Yusuf u Züleyha El Yazması", *TDAY-B 1996*, TDK Yay., Ankara 1999, s. 105-128.

72- İlaydın, Hikmet T., "Behram-ı Gür Menkabeleri", *Türkiyat Mecmuası*, V (1935), s. 275-290.

73- İnan, Abdülkadir, "Kutup'un Husrev ve Şirin'inden Örnekler", *Türk Dili-Belleten*, seri III, sy. 14-15 (Ocak 1950), s. 5-28.

74- İnce, Adnan, "Cemşid ü Hurşid Mesnevîleri", *Fırat Üniversitesi Dergisi-Sosyal Bilimler*, III/2 (1989), s. 109-139.

75- İvgin, Hayrettin, "Eshab-ı Kehf Mağarası ile İlgili Gerçekler", *II. Mersin Millî Kültür ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri* (Mersin, 2-4 Aralık 1988), yayına haz. Hilmi Dulkadir, Mersin Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü Yay., Ankara 1989, s. 99-103.

76- Kahraman, Mehmet, "Fuzûlî'nin Leylâ ile Mecnûn Romanı", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 3 (1997), s. 181-186.

77- Karadut, Ahmet, "Zülkarneyn Kimdir?", *Hakses*, sy. 155 (Kasım 1977), s. 23-25.

78- Karamanlıoğlu, A. F., "Şeyhî'nin Hüsrev ü Şirin'i", *Türk Kültürü*, II/14 (Aralık 1963), s. 89-90.

79- Kavcar, Cahit, "Hamdullah Hamdi'nin Yusuf ü Züleyha'sı", *TDAY-B 1968*, TDK Yay., Ankara 1969, s. 157-172.

80- _____, "Kemal Paşazâde'nin Şairliği ve Yusuf ü Züleyha'sı", *TDAY-B 1969*, TDK Yay., Ankara 1969, s. 227-249.

81- Kaya, Mahmut, "Muhtaru'l-Hikem ve Mahasinu'l-Kelim'de Aristoteles'e İsnad Edilen Hikmetli Sözler ve Bunların Kaynakları", *Felsefe Arkivi*, sy. 26 (1987), s. 247-296.

82- _____, "İskender", *DİA*, XXII, 555-557.

83- Keklik, Nihat, "Türk-İslâm Filozoflarının Avrupa Kültürüne Etkileri", *Felsefe Arkivi*, sy. 24 (1984), s. 11-17.

84- Kızıldağlı, Edip, "Lokman Hekimin Vasiyeti", *Türk Folklor Araştırmaları*, sy. 286 (Mayıs 1973), s. 6656.

85- _____, "Lokman Hekime Göre Uzun Yaşamın Beş Şartı", *Türk Folklor Araştırmaları*, sy. 316 (Kasım 1975), s. 7471.

86- Kocatürk, Vasfî Mahir, "Süleymannâme'de Efrasiyâb-ı Türk Hikâyesi", *Türk Yurdu*, sy. 3 (236), Eylül 1954, s. 200-208.

87- Konukçu, Enver, "Behrâm-ı Gûr", *DİA*, V, 356.

88- Konyalı, İbrahim Hakkı, "Ashab-ı Kehf'in Mumyaları Bulundu", *Tarih Hazinesi*, sy. 3 (15 Aralık 1950), s. 137 vd.

89- Korkmaz, Zeynep, "Hüseyin Baykara Adına Yazılmış Çağatayca Yûsuf ve Züleyhâ Mesnevisinin Tanınmayan Bir Yazması ve Eserin Yazarı", *Türkoloji Dergisi*, III/1 (1968), s. 7-48; aynı yazı için ayrıca bk. Zeynep Korkmaz, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, Birinci Cilt, TDK Yay., Ankara 1995, s. 304-342.

90- Koyun, Yusuf, "Eshab-ı Kehf", *Orhun*, II/1 (Mayıs 1991), s. 18.

91- Köktekin, Kâzım, "Bir Yusuf ve Zeliha Şairi: Süle Fakih ve Eseri", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sy. 4 (1996), s. 173-179.

92- Kurnaz, Cemâl, "Belkıs (Edebiyat)", *DİA*, V, 421-422.

93- _____, "Ferhad", *DİA*, XII, 383.

- 94- _____, "Hızır (Edebiyat)", *DİA*, XVII, 411-412.
- 95- Kutub, Seyyid, "İlâbil ve Kâbil", çev. Lutfi Doğan, *Hilâl*, IV/37 (1964), s. 20-21.
- 96- Kuzgun, Şaban, "Zü'l-Karneyn Mes'elesi", *Erciyes*, yıl 4, sy. 48 (26 Ocak 1982), s. 19-21, 25.
- 97- _____, "Hâmân", *DİA*, XV, 436-437.
- 98- Levend, Ağâh Sırrı, "Ahmed Rızvân'ın İskender-nâmesi", *Türk Dili*, I/3 (Aralık 1951), s. 143-151.
- 99- _____, "Hayâtî'nin İskender-nâmesi", *Türk Dili*, I/4 (Ocak 1952), s. 195-201.
- 100- _____, "Leylâ ve Mecnûnlar", *Türk Dili*, I/5 (Şubat 1952), s. 256-260.
- 101- _____, "Ahmed Rızvân'ın Leylâ ve Mecnûn'u", *Türk Dili*, I/7 (Nisan 1952), s. 389-394.
- 102- _____, "Halife'nin Leylâ ve Mecnûn'u", *Türk Dili*, I/8 (Mayıs 1952), s. 447-451.
- 103- _____, "Kadîmî'nin Leylâ ve Mecnûn'u", *Türk Dili*, I/9 (Haziran 1952), s. 517-522.
- 104- _____, "Örfî'nin Leylâ ve Mecnûn'u", *Türk Dili*, I/12 (Eylül 1952), s. 673-676.
- 105- _____, "Lârendeli Hamdî'nin Leylâ ve Mecnûn'u", *Türk Dili*, II/13 (Ekim 1952), s. 12-17.
- 106- _____, "Türk Edebiyatında Leylâ ve Mecnûn Yazan Şairler", *TDAY-B 1957*, TDK Yay., Ankara 1957, s. 105-113.
- 107- _____, "Lâmiî'nin Ferhad ü Şirin'i", *TDAY-B 1964*, TDK Yay., Ankara 1965, s. 85-111.
- 108- _____, "Celilî'nin Husrev ü Şirin'i", *TDAY-B 1965*, TDK Yay., Ankara 1966, s. 103-127.

109- _____, "Ahmet Rızvan'ın Husrev ü Şirin'i", *TDAY-B 1966*, TDK Yay., Ankara 1967, s. 215-258.

110- _____, "Hamdi'nin Yusuf u Züleyha'sı", *TDAY-B 1968*, TDK Yay., Ankara 1969, s. 173-211.

111- _____, "Kemal Paşa-zade'nin Yusuf u Züleyha'sı", *TDAY-B 1969*, TDK Yay., Ankara 1969, s. 251-281.

112- Massignon, L., "Les Sept Dormants d'Éphèse (Ahl-al-Kahf) en Islam et en Chrétienté", *Revue des Études Islamiques* (1954), s. 59-112; (1955), s. 93-106; (1957), s. 1-11; (1958), s. 1-10; (1959), s. 1-8.

113- Menûçihri, Ferâmerz Hâc, "Ashâb-ı Kehf", *Dâ'iretü'l-Ma'ârif-i Bozorg-i İslâmî*, Tahran 1379 hş., IX, 140-145.

114- Müderrisoğlu, M. Fatih, "Afşin Eshab-ı Kehf Külliyesi Hanı", *Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi*, sy. 10 (Haziran 1991), s. 12-15.

115- Ogan, Aziz, "Ashabı Kehf'in Mağaraları", *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, sy. 154 (1954), s. 14-16.

116- _____, "Efesos Harabelerinde Tetkik Gezisine Devam ve Ashabı Kehf'in Mağaraları", *Yeni İstanbul*, 26 Nisan 1954.

117- Okur, Münevver, "Cemşid ü Hurşit", *Türk Dili*, VII/84 (Eylül 1958), s. 612-614.

118- Omid-Salar, Mahmoud, "Isfandiyâr and the Question of His Invulnerability", *Iran Nameh*, I/2, Washington 1983, s. 254-281.

119- Onur, M. Nâci, "Ak-Şemseddin-zâde Hamdullah Hamdi'nin Yûsuf ve Züleyhâ Mesnevisindeki Önemli Motifler", *Türk Kültürü*, XXII/258 (Ekim 1984), s. 47-54.

120- _____, "Hamdullah Hamdi'nin Yûsuf ve Züleyhâ'sındaki Bazı Millî Motifler", *Türk Dünyası Araştırmaları*, sy. 38 (Ekim 1985), s. 113-127.

121- Öngören, Reşat, "İbrâhim b. Edhem", *DİA*, XXI, 293-295.

122- Özbay, Ercüment Melih, "Yedi Uyurlar", *Türk Folklor Araştırmaları*, sy. 252 (Temmuz 1970), s. 5674-5675.

123- Özdemir, Fikri, "Kur'an'da İki Tip: Bel'am b. Bâürâ ve Sâmîrî", *Fecre Doğru*, sy. 35 (1998), s. 53-57.

124- Özkan, Mustafa, "Hüsrev ü Şîrin", *DIA*, XIX, 57.

125- _____, "Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrin'i ve Rûmî'nin Şîrin ü Perviz'i", *Kütahyalı Şairler Sempozyumu-I, 4-5 Haziran 1998*, Kütahya 2000, s. 121-137; aynı yazı için ayrıca bk. *İlmî Araştırmalar*, 9 (2000), s. 179-192.

126- Pala, İskender, "İskender mi Zülkarneyn mi?", *TDED*, XXVI (1986-1993), s. 117-146.

127- Sadettin Pîr Ali, "Eshab-ı Kehf", *Yeni Tarih Dünyası*, c. 2, sy. 16 (ayr. yılı: ?), s. 671.

128- San, Salih, "Eshabı Kehf Masalı", *Türk Folklor Araştırmaları*, sy. 49 (Ağustos 1953), s. 784.

129- Sertoğlu, Mithat, "Ashab-ı Kehf (Mağra Yârarı) Vakıflarına Dair Orijinal Bir Belge", *Vakıflar Dergisi*, X (1973), s. 129-132.

130- Seyidoğlu, Bilge, "Ferhat ile Şîrin", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sy.19 (2002), s. 133-135.

131- Solmaz, Süleyman, "Fuzûlî'nin Gözüyle Mecnûn", *Türk Kültürü*, sy. 450 (Ekim 2000), s. 56-64.

132- Şener, H. İbrahim, "Kârun (Edebiyat)", *DIA*, XXIV, 520.

133- Şimşek, Jale, "Kur'an'a Göre Zülkarneyn", *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I (1999), s. 321-336.

134- Tahralı, Mustafa, "Leylâ vü Mecnun Üzerine", *Fuzûlî Kitabı*, 500. Yılında Fuzûlî Sempozyumu Bildirileri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 1996, s. 213-222.

135- [Tansel], Fevziye Abdullah, "Nizâmî-Şeyhî Husrev-ü Şîrin Mukayesesi", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, I/2 (1950), s. 263-282.

136- Tanyeli, Halit, "Divan Şiirimizde İranlı Kahramanlar; 2. Dahhâk", *Türk Dili*, I/10 (Temmuz 1952), s. 582-583.

137- _____, "Divan Şiirimizde İranlı Kahramanlar; Feridun, Selim, Tur, İrec", *Türk Dili*, V/11 (Ağustos 1952), s. 632-634.

138- Tatcı, Mustafa, "Aşık Şiirlerinde Şahısları Telmih Eden Bazı Tesbitler", *Türk Folkloru Araştırmaları 1988/2*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1988, s. 142-170; aynı yazı için ayrıca bk. Mustafa Tatcı, *Edebiyattan İçeri, Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı Üzerine Yazılar*, Akçağ Yay., Ankara 1997, s. 427-462.

139- Tavukçu, Orhan Kemâl, "Hüsrev ü Şirin Konulu Eserlerde Esas Kahraman Olarak Hüsrev veya Ferhad'ın Tercih Edilme Sebepleri", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sy. 14 (2000), s. 143-148.

140- Tefazzülü, Ahmed, "Enûşirvân", *DİA*, XI, 255.

141- Timurtaş,, Faruk Kadri, "Şeyhî'nin Husrev ve Şirin'i Üzerine Notlar", *Türk Dili*, III/25 (Ekim 1953), s. 18-21.

142- _____, "Şeyhî'nin Husrev ü Şirin'i", *Jean Deny Armağanı*, TDK Yay., Ankara 1958, s. 335-348.

143- _____, "Türk Edebiyatında Husrev ü Şirin ve Ferhad ü Şirin Hikâyesi", *TDED*, IX (1959), s. 65-88.

144- _____, "Şeyhî'nin Husrev ü Şirin'inin Konusu", *TDED*, IX (1959), s. 89-110.

145- _____, "Şeyhî ve Nizamî'nin Husrev ü Şirin'lerinin Konu Bakımından Mukayesesi", *TDED*, X (1960), s. 25-34.

146- _____, "İran Edebiyatında Husrev ü Şirin ve Ferhad ü Şirin Yazan Şairler", *Şarkiyat Mecmuası*, IV (1961), s. 73-86.

147- Tolasa, Harun, "15. Yy. Türk Edebiyatı Anadolu Sahası Mesnevileri", *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1 (1982), s. 1-13.

148- Turinay, Necmettin, "Klasik Romana ve Leylâ vü Mecnun'a Dair", *Fuzûlî Kitabı, 500. Yılında Fuzûlî Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 1996, s. 223-244.

149- Tülücü, Süleyman, "Hâtim et-Tâî", *DİA*, XVI, 472-473.

150- Tümer, Günay, "Circis", *DİA*, VIII, 26.

- 151- Türkoğlu, Sabahattin, "Selçuk'ta Yedi Uyurlar Efsanesi", *Türk Folklor Araştırmaları*, sy. 269 (Aralık 1971), s. 6160-6161.
- 152- Uzun, Mustafa, "Dahhâk (Edebiyat)", *DİA*, VIII, 409.
- 153- _____, "Firavun (Edebiyat)", *DİA*, XIII, 121-122.
- 154- Üçer, Müjgân, "Sivas'ta Lokman Hekim", *Sivas Folkloru*, c. 2, sy. 21 (Ekim 1974), s. 3-4.
- 155- _____, "Halk Edebiyatımızda Lokman Hekim Üzerine", *I. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri, 7-9 Mayıs 1983, Eskişehir*, Eskişehir 1987, s. 365-372.
- 156- _____, "Lokman Hekim Üzerine", *Halk Kültürü, 1984/2, -İkinci Kitap-*, İstanbul 1984, s. 117-120.
- 157- Ünver, Ragıp, "Ashab-ı Kehf", *Çağrı*, yıl 19, sy. 215 (Aralık 1975), s. 13-14.
- 158- Ünver, A. Süheyl, "Tarihte Milletlerarası Tıp İlahımız Lokman Hekim Sözleri ve Menkibeleri", *Çeşitli Yönleri İle Doğu ve Güney Doğu Anadolu*, Ongun Kardeşler Matbaası, Ankara 1967, s. 50-55.
- 159- Ünver, İsmail, "Ahmedî'nin Cemşîd ü Hurşîd Mesnevisi Üzerine", *Türkoloji Dergisi*, VII (1977), s. 171-180.
- 160- _____, "İskender (Edebiyat)", *DİA*, XXII, 557-559.
- 161- Ünver, Mustafa, "Yusuf Kıssası Açısından Ahd-i Atîk ve Kur'an-ı Kerîm'e Karşılaştırmalı Bir Bakış", *Diyanet İlmî Dergi*, c. 37, sy. 2 (Nisan-Mayıs-Haziran 2001), s. 73-108.
- 162- Yakıt, İsmail, "Kur'an'da Hz. Adem", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (1999), s. 1-18.
- 163- Yazıcı, Tahsin, "Erdeşîr", *DİA*, XI, 284-285.
- 164- _____, "Ferîdun", *DİA*, XII, 396.
- 165- Yılmaz, M. Kâzım, "Ashab-ı Kehf Kıssası'nın Tevhid Açısından Değeri", *Din Öğretimi Dergisi*, sy. 26 (Ocak-Şubat 1991), s. 90-101; sy. 28 (Mayıs-Haziran 1991), s. 37-48.

166- Yüce Türk, Orhan Seyfi, "Belkıs", *DİA*, V, 420-421.

167- Zajaczkowski, Ananiasz, "Kıf'ın Hüseyin ü Şirin Adlı Fesri Hakkında", *VIII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1957*, TDK Yay., Ankara 1960, s. 159-164.

Netice olarak şunu söyleyebiliriz ki, Dursun Ali Tökel'in bu kitabı, Divan şiirinde mitolojik unsurlar konusunda ilk derli toplu çalışma olup, sahasında önemli bir boşluğu doldurmuştur. Diğer taraftan, özellikle karşılaştırmalı tahlilleri, değerlendirmeleri ve akıcı üslubu ile dikkat çekmektedir.

Seçilmiş Bibliyografya

Abdulkadiroğlu, Abdülkerim-Kurnaz, Cemâl, *Türk Kültürü Bibliyografyası*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1989.

Acaroğlu, Türker-Ozan, Fitrat, *Türk Halkbilgisi ve Halk Edebiyatı Üzerine Seçme Yayınlar Kaynakçası*, TDK Yay., Ankara 1972.

Bayaz, Ahmet-Baydur, İsmet, *Türk Dili Dizin I-III*, TDK Yay., Ankara 1972-1982.

Çoker, Fahri, *Türk Tarih Kurumu, Kuruluş Amacı ve Çalışmaları*, TTK Yay., Ankara 1983.

Dulkadir, Hilmi, *İçel İli Halk Kültürü (Folklor) Bibliyografyası*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1995.

İlgürel, Sevim, "Türkiyat Mecmuası Bibliyografyası", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, VII-VIII (1976-1977), s. 233-262.

Koca, Ahmet, vb., *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları Bibliyografyası (1949-1975)*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1978.

Koray, Enver, *Türkiye Tarih Yayınları Bibliyografyası III-IV*, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yay., İstanbul 1985-1987.

Kutlar, Fatma S., "Mesnevî Nazım Şekline Bir Bakış ve Türk Edebiyatında Mesnevî Araştırmalarıyla İlgili Bir Kaynakça Denemesi", *Türkbilig, Türkoloji Araştırmaları*, Ankara, 2000/1, s. 102-157.

Küçüklük, Murat, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten Dizini (1940-1995)*, TDK Yay., Ankara 1999.

Orhan, Gülser, I. Ü. *Edebiyat Fakültesi Yayınları Bibliyografyası (1924-1972)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1974.

Satoğlu, Ceyda, vb., *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Makaleler Bibliyografyası (1952-1988)*, Ankara 1989.

Sertkaya, Osman F., "Türk Dili ve Edebiyatı Dergisinin I.-XX. Ciltlerinin İndeksi", *TDED*, XX (1972), s. 201-212.

Sülün, Murat-Çelik, Ömer, *Türkiye Kur'an Makaleleri Bibliyografyası*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul 1999.

Toprak, Mehmet, *Kültür Dergisi (Millî Kültür-Ulusal Kültür) Makaleler Bibliyografyası (1977-1994)*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1997.

Tuncer, Hüseyin, *Türk Yurdu (1911-1992) Bibliyografyası*, Akademi Kitabevi, İzmir 1993.

Türk Folklor ve Etnografya Bibliyografyası I, Millî Eğitim Bakanlığı Millî Folklor Enstitüsü Yay., Ankara 1971; *II*, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Millî Folklor Enstitüsü Yay., Ankara 1973; *III*, Kültür Bakanlığı MFAD Yay., Ankara 1975; *IV (1974-1984)*, haz. Abdurrahim Özmen vb., Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1999.

Yetiş, Kâzım, "Türkiyat Enstitüsü Kütüphanesindeki Tezlerin Bibliyografyası I", *TDED*, XXIII (1977-1979), s. 265-327; *II*, *TDED*, XXVI (1986-1993), s. 317-350.

Yıldız, Alim-Koçyiğit, Tahsin, *İlahiyat Fakültesi Dergileri Makale ve Yazarlar Fihristi (1952-2002)*, Ankara Okulu Yay., Ankara 2002.

Kısaltmalar

- ARAW* : *Ahandlungen der Berliner Akademie der Wissenschaften* (Berlin).
DİA : *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, I- , İstanbul 1988- .
DTCF : Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi.
MFAD : Milli Folklor Araştırma Dairesi (Ankara).
TDAY-B : *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten* (Ankara).
TDED : *İst. Üniv. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* (İstanbul).
TDK : Türk Dil Kurumu (Ankara).
TTK : Türk Tarih Kurumu (Ankara).

ABSTRACT

This review aims at introducing the book titled “*The Mythological Elements in Diwan Poetry, Mythology of Persons*”, which is originally a doctoral dissertation presented by Dursun Ali Tökel.

In this work, the mythological figures are introduced with reference to the accounts and legends of almost all ancient peoples.

In the Introductory Chapter, general information on mythology is given followed by a detailed comparative analysis of subjects such as “Mythology and Art” and “Mythology and Literature” under separate sub-chapters.

This work can be considered the first extensive study in its field.